

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Przemysław Strach

Sędziowie: SSA Ewa Sikorska - Krysztalkiewicz

SSA Urszula Duczmal

SSA Henryk KomisarSKI

SSA Maciej Świergosz (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Ziembiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Zbigniewa Frankowskiego

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 r.

K. M. (M.)

oskarżonego o przestępstwo z art. 148 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego S. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 1 lipca 2011r. (III K 107/11 - prawomocnego w zakresie winy i kary dożywotniego pozbawienia wolności)

w zakresie zastrzeżenia ograniczenia wobec oskarżonego prawa do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie

1. utrzymuje w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 1.07.2011r. w zaskarżonej części – dotyczącej kwestii braku zastrzeżenia ograniczenia prawa do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie – uznając przy tym apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego S. M. za oczywiście bezzasadną,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. S. kwotę 738 zł; brutto (siedemset trzydzieści osiem) w tym VAT, z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej nawet w części pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
3. zwalnia oskarżyciela posiłkowego S. M. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Urszula Duczmal Przemysław Strach Ewa Sikorska – Krysztalkiewicz

Maciej Świergosz Henryk KomisarSKI

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2011r. Sąd Okręgowy w Poznaniu

(sygn.akt III K 107/1) uznał oskarżonego K. M. za winnego tego, że w nocy z 9 na 10 września 2010 roku w P., działając z zamiarem bezpośrednim, w wyniku kilkakrotnego zadania ciosów młotkiem w głowę, dokonał zabójstwa M. M., która zmarła śmiercią gwałtowną, nagłą z powodu doznanych obrażeń czaszkowo mózgowych w postaci złamania

kości twarzoczaszki oraz mózgowiczaszki, krwawienia podpajęczynówkowego do układu komorowego mózgu, przy czym czynu tego dopuścił się 2 lata i 6 miesięcy i 11 dni po odbyciu 8 lat, 8 miesięcy i 19 dni z kary łącznej 10 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie III K 181/00 za przestępstwa podobne z art.280 § 1 kk i art.155 kk tj. przestępstwa z art.148 § 1 kk w zw. z art.64 § 1 kk i za tą zbrodnię na podstawie art.148 § 1 kk skazał go na karę dożywotniego pozbawienia wolności (pkt 1).

Na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej kary dożywotniego pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu (pkt 2) okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 11 września 2010 r. i nadal. Ponadto orzekł o dowodach rzeczowych (pkt 3) oraz kosztach sądowych, kosztach obrony z urzędu i kosztach zastępstwa procesowego oskarżyciela posiłkowego S. M. (pkt 4-6).

*****

Z wyrokiem tym nie zgodzili się wówczas obrońca oskarżonego oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego S. M..

Obrońca oskarżonego adw. M. S. zaskarżył wyrok w całości zarzucając obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a mianowicie :

a) art.45 ust.1 Konstytucji R.P. art.6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art.424 § 1 kpk polegającą na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które nie spełnia wymogów jakie przewidziane są w obowiązujących przepisach, bowiem Sąd orzekający wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zbiorczo wszystkie dowody, bez odniesienia się do poszczególnych kwestii, co uniemożliwia Sądowi odwoławczemu, oskarżonemu i obrońcy kontrolę prawidłowości dokonania ustaleń faktycznych;

b) art.2 § 2 kpk w zw. z art. 4 kpk w zw. z art.410 kpk polegającą na braku uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, w szczególności okoliczności wynikających z zeznań świadka J. L., której Sąd I instancji w całości dał wiarę, z zeznań której wynika, iż na miejscu zdarzenia, na kanapotapczanie, na którym ujawniono zwłoki M. M. znajdowała się poduszka, a na niej leżał „czysty” młotek, co oznacza, że nie nosił on śladów krwi, które to ślady zostały stwierdzone w protokole oględzin miejsca zdarzenia, w treści opinii z zakresu badań biologicznych oraz daktyloskopijnej;

c) art.391 § 1 kpk w zw. z art.333 § 2 kpk w zw. z art.366 § 1 kpk, polegającą na zaniechaniu wezwania świadka J. L. na rozprawę i odczytaniu jej zeznań, mimo, że okoliczności, o których zeznała były sprzeczne z protokołem oględzin miejsca znalezienia zwłok, opinią z zakresu badań biologicznych oraz treścią opinii daktyloskopijnej, a okoliczności te były bardzo doniosłe;

d) art.4 kpk i art.7 kpk polegającą na przyjęciu wadliwych kryteriów oceny opinii sądowo-psychologicznej oraz wyjaśnień oskarżonego;

e) art.195 kpk polegającą na braku powołania dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej sporządzonej przez zespół innych biegłych, pomimo ujawnienia się powodów osłabiających zaufanie do wiedzy i kompetencji jednego z biegłych (dot. H. N.);

f) art.193 § 1 kpk w zw. z art.4 kpk, art.2 § 2 kpk i w zw. z art.366 § 1 kpk polegającą na braku:

- dopuszczenia dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej sporządzonej przez zespół innych biegłych na okoliczność stopnia poczytalności oskarżonego – tempore criminis;

- dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych na okoliczność tego czy i stan oskarżonego w okresie bezpośrednio poprzedzającym zarzucany mu czyn, to zespół uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ewentualnie inna jednostka chorobowa i czy stan ten mógł mieć wpływ na proces decyzyjny oskarżonego w zakresie zużycia przez niego środka psychoaktywnego wieczorem w dniu 9 września 2010 roku oraz

czy zażycie przez oskarżonego wieczorem 9 września 2010 roku substancji psychoaktywnej było swobodnym wyborem oskarżonego, czy też wynikało z utraty przez oskarżonego zdolności swobodnego wyboru na skutek uzależnienia.

Ponadto zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, który miał wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu sprawstwa i winy oskarżonego, pomimo braku usunięcia wątpliwości co do istotnych okoliczności sprawy.

Na wypadek gdyby Sąd Apelacyjny nie podzielił powyższych zarzutów, zarzucił rażąco niewspółmierność kary przez wymierzenie dożywotniego pozbawienia wolności, będącą skutkiem nieuwzględnienia szeregu okoliczności łagodzących.

Reasumując obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku przez znaczne obniżenie orzeczonej kary.

* * * * *

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego adw. A. N. zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając wyrokowi sądu I instancji obrazę przepisu art.77 § 2 kk w zw. z art.53 kk poprzez nie wymierzenie przez Sąd surowszych ograniczeń do skorzystania przez K. M. z warunkowego zwolnienia niż przewidziane w przepisie art.78 kk, w sytuacji gdy w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, o którym mowa w przepisie art.77 § 2 kk i spełnione zostały wszelkie przesłanki do wyznaczenia wskazanych powyżej surowszych ograniczeń albowiem przemawia za tym:

- ocena osoby oskarżonego : jego szczególna demoralizacja, uprzednia karalność za przestępstwo przeciwko życiu popełnione na szkodę osoby najbliższej i bez żadnego powodu pod wpływem środków odurzających i substancji psychotropowych, wobec którego proces resocjalizacji okazał się bezskuteczny, brak poczucia winy i odpowiedzialności oraz obniżony samokrytycyzm;

- okoliczności popełnienia przestępstwa : popełnione przestępstwa pod wpływem substancji psychoaktywnych, drastyczne zachowanie oskarżonego czym naraził ofiarę na znaczne cierpienia;

- negatywna prognoza kryminologiczna : oskarżony mimo 8 lat poddawania go procesowi resocjalizacji nie zmienił swego trybu życia, nie poddał się leczeniu odwykowemu, pomimo, że zdawał sobie sprawę ze skutków zażywania środków odurzających i psychotropowych;

- zapobiegawcze i wykonawcze oddziaływanie na oskarżonego : wymierzona mu kara winna mieć przede wszystkim charakter eliminujący, aby uniemożliwić mu popełnienie kolejnych przestępstw w przyszłości.

W konkluzji apelujący ten wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, iż oskarżony będzie mógł się ubiegać o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary dopiero po odbyciu co najmniej 40 lat.

*****

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2011r. Sąd Apelacyjny

w Poznaniu (sygn.akt II AKa 209/11) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art.77 § 2 kk zastrzegł, iż oskarżony K. M. nabędzie prawo do obiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie dopiero po odbyciu 40 lat kary pozbawienia wolności (pkt 1).

W pozostałym zakresie wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu utrzymano

w mocy (pkt 2). Jednocześnie zwolniono oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze (pkt 3).

*****

Kasację od wyroku sądu odwoławczego złożył w/w obrońca oskarżonego, który powołując się na treść art.519 kpk w zw. z art.520 § 1 kpk w zw. z art.524 § 1 kpk w zw. z art.84 § 1 kk zaskarżył go na korzyść oskarżonego zarzucając mu :

I. rażąco naruszenie prawa karnego procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. :

1. art.434 § 1 zd. 2 kpk polegające na orzeczeniu przez sąd odwoławczy na niekorzyść oskarżonego pomimo stwierdzenia uchybień niepodniesionych w środку odwoławczym pochodzącym od pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego,

2. art.454 § 2 kpk polegające na orzeczeniu przez sąd odwoławczy surowszej kary pozbawienia wolności pomimo zmiany ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku sądu I instancji,

3. art.454 § 3 kpk polegające na zaostrzeniu przez sąd odwoławczy kary dożywotniego pozbawienia wolności poprzez wyznaczenie surowszego ograniczenia do skorzystania przez skazanego z warunkowego zwilżenia niż przewidziane w art.78 kk,

4. art.7 kpk polegające na przyjęciu wadliwych kryteriów oceny wiarygodności zeznań świadka J. L. w zakresie w jakim świadek zeznała, że na młotku nie było śladów krwi pokrzywdzonej,

5. art. 366 § 1 kpk polegające na zaniechaniu wyjaśnienia przez sąd odwoławczy wszystkich okoliczności sprawy, w tym okoliczności kiedy

i w jakich okolicznościach na ujawnionym młotku znalazły się ślady krwi pokrzywdzonej oraz kiedy w odbytnicy i pochwie pokrzywdzonej znalazły się ujawnione tam substancje biologiczne, w jakich okolicznościach te substancje się tam znalazły oraz od kogo substancje te pochodziły,

6. art.410 kpk polegające na braku uwzględnienia przez sąd odwoławczy całokształtu ujawnionych okoliczności, w tym okoliczności, że zwłoki pokrzywdzonej zostały ujawnione w pozycji kolanowo – łokciowej oraz, że w wymazie z odbytnicy pokrzywdzonej ujawniono obecność enzymu kwaśnej fosfazy oraz antygen prostaty, składników m.in. nasienia ludzkiego, natomiast w wymazie z pochwy pokrzywdzonej ujawniono DNA nasienia męskiego i w żadnym z tych wymazów nie ujawniono DNA K. M..

Mając na uwadze brak możliwości łączenia zarzutów naruszenia prawa procesowego z zarzutami naruszenia materialnego, jedynie na wypadek braku podzielenia w/w zarzutów w zakresie naruszenia prawa procesowego, zaskarżonemu wyrokowi zarzucam :

II. rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, którego mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj : art.77 § 2 kk

w zw. z art.3 kk polegające na orzeczeniu przez Sąd Apelacyjny ograniczenia co do możliwości ubiegania się o warunkowe zwolnienie w ten sposób, że skazany nabeędzie prawo do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie dopiero po odbyciu 40 lat kary pozbawienia wolności, co wbrew art.77 § 2 kk całkowicie wyłącza prawo skazanego do ubiegania się o warunkowe zwolnienie i czemu sprzeciwia się zasada humanitaryzmu i poszanowania godności człowieka.

Reasumując, na podstawie art.537 § 1 kpk obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu.

*****

Wyrokiem z dnia 6.11.2012r. Sąd Najwyższy (V KK 139/12) uchylił zaskarżony wyrok w części dot. orzeczenia wydanego na podstawie art.77 § 2 kk i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu

w Poznaniu do ponownego rozpoznania (pkt 1). Jednocześnie oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną w części dot. utrzymania w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, zwalniając skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

*****

W dniu 17.12.2012r. do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wpłynęła **odpowieź obrońcy K. M. adw. M. S. na w/w apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego**. Autor tego pisma, powołując się na treść art.428 § 2 kpk wniósł o nieuwzględnienie w/w środka odwoławczego (vide: k.986-991). Jednocześnie podtrzymał swoje stanowisko wyrażane uprzednio w piśmie z dnia 21.11.2011r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Mając na uwadze treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6.11.2012r. przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu pozostał jedynie środek odwoławczy wniesiony przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego dot. orzeczenia zastrzeżenia przewidzianego w art.77 § 2 kk (w pozostałym zakresie orzeczenia Sądu Okręgowego w Poznaniu i Sądu Apelacyjnego w Poznaniu są prawomocne i podlegają wykonaniu). Apelacja ta okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

Na wstępie należy zauważyć, że **apelacja jest oczywiście bezzasadna** (vide: art.457 § 2 kpk) jeżeli w sposób oczywisty brak jest wątpliwości co do tego, że w sprawie nie wystąpiły uchybienia określone w art.438 kpk oraz art.439 kpk a nadto nie zachodzi przesłanka z art.440 kpk. Apelacją oczywiście bezzasadną jest taka, której bezpodstawność, niezasadność nie budzi wątpliwości. Zasadność (lub jej brak) apelacji wiązać należy bowiem z oceną trafności uchybień, jakie w apelacji zostały wskazane. Wskazane powyżej okoliczności uzasadniają określenie przedmiotowej apelacji za oczywiście bezzasadną zachodziły niewątpliwie w niniejszej sprawie w zakresie rozpoznawanej apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. Na wady tego środka odwoławczego wskazywał już uprzednio także Sąd Najwyższy jak i Sąd Apelacyjny w Poznaniu przy poprzednim rozpoznaniu sprawy. Dokonując oceny w tym zakresie sąd odwoławczy posiłkował się orzecznictwem i poglądami doktryny wypracowanymi na gruncie art.535 § 2 kpk (vide: F. Prusak „Komentarz do kodeksu postępowania karnego” Wyd. Prawnicze W-wa 1999 s.1446 teza 17, P. Hofmański „Kodeks postępowania karnego, komentarz” Wyd. C.H. Beck W-wa 1999 s.857 teza 9, W. Grzeszczyk „oczywista bezzasadność kasacji w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego” publ. Prok. i Pr. 2002/11/153 – t.1, R. Stefański „Rozpoznawanie kasacji na posiedzeniu” Prok. i Pr. 2001/2/62 – t.2, S. Zabłocki „Nowela kpk z 20.07.2000r. Komentarz” Wyd. ABC W-wa 2000 – kom. do art.535 kpk teza 15, S. Zabłocki „Kodeks postępowania karnego Komentarz” pod red. Z. Gostyńskiego Wyd. ABC W-wa 1998 tom II, kom. do art.535 kpk teza 8, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26.01.2001r. IV KKN 578/00 publ. OSNKW 2001/5-6/49). Za takim potraktowaniem przedmiotowej apelacji świadczą zwłaszcza wywody w niej prezentowane, które są często rażąco błędne merytorycznie, bądź sprowadzają się do stawiania tez jaskrawo sprzecznych z rzeczywistym przebiegiem postępowania przed sądem I instancji. Najmniejszym usprawiedliwieniem nie może być tu np. ewentualna wola samego oskarżyciela posiłkowego, albowiem zastępstwo adwokackie stanowić ma m.in. gwarancję zachowania przez autora apelacji właściwego standardu rzetelności i fachowości (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.11.2004r., V KK 158/04, publ. OSNKW 2004/11-12/107).

Jeszcze przed odniesieniem się do zarzutów apelacji należy zauważyć, iż sąd I instancji w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności i dowody ujawnione w toku rozprawy dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych. Postępowanie

w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone dokładnie i starannie. Ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd Okręgowy w Poznaniu nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów. Uzasadnienie wyroku odpowiada wymogom art.424 § 1 i 2 kpk

i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia. Do czynu przypisanego oskarżonemu sąd I instancji zastosował właściwą kwalifikację prawną i należycie ją uzasadnił. Znalazło to swoje odbicie w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30.11.2011r. (II AKa 209/11) oraz Sądu Najwyższego z dnia 6.11.2012r. (V

KK 139/12). Obszerność i jakość wywodów sądu I instancji zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jest odwrotnie proporcjonalna do tych prezentowanych w apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Rozważając zarzuty apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego sąd odwoławczy stwierdził, iż ten dotyczący rzekomej obrazy przepisów prawa materialnego (w apelacji wskazano art. 77 § 2 kk w zw.

z art.53 kk) poprzez niewyznaczenie surowszych ograniczeń do skorzystania przez K. M. z warunkowego zwolnienia niż przewidziane

w art.78 kk, dotyczy w istocie błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia (vide: art.438 pkt 3 kpk). Zarówno w doktrynie jak

i w orzecznictwie od kilkudziesięciu lat utrwalony jest pogląd, zgodnie

z którym obraza prawa materialnego polega na wadliwym jego zastosowaniu

(lub niezastosowaniu) w orzeczeniu opartym na prawidłowych ustaleniach faktycznych. Sąd Apelacyjny wielokrotnie podkreślał za Sądem Najwyższym, iż nie ma obrazy prawa materialnego, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę.

Już uprzednio Sąd Apelacyjny a następnie Sąd Najwyższy wskazywały,

że podstawą takiej apelacji może być tylko zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a nie obraza prawa materialnego określonej w art.438 pkt 1 kpk (vide: OSNKW 1974, poz.233; J.Grajewski, E.Skrętowicz „Kodeks postępowania karnego z komentarzem” Gdańsk 1996 str.285).

Zarzut ten faktycznie nie został sformułowany wprost w petitum przedmiotowej apelacji, ale wbrew argumentom obrońcy oskarżonego można go mimo wszystko wywieść z jej uzasadnienia. Mimo swych ułomności,

o których mowa była już powyżej, zarzut taki może być przedmiotem oceny, ponieważ granice rozpoznania wyznacza treść całego środka odwoławczego, jeżeli z niego wynika, bądź da się wywieść (vide: art.118 § 1 i 2 kpk) zamiar tego rodzaju zaskarżenia. W tym zakresie dywagacje obrońcy zawarte w jego odpowiedzi na apelację (vide: k.987) nie są trafne. W będącej przedmiotem rozpoznania apelacji zarzut, o którym mowa w art.438 pkt 3 kpk da się bowiem

wyprowadzić z argumentów przywoływanych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego na k.782v-783, co więcej, jest on jednoznacznie zwrócony przeciwko orzeczeniu sądu meriti i wskazuje, iż Sąd ten dokonał – zdaniem skarżącego – błędnych ustaleń faktycznych w zakresie objętym apelacją. Uchylając uprzedni wyrok sądu odwoławczego Sąd Najwyższy także zwrócił uwagę, że zarzut apelującego należy odczytywać w pełnym jego brzmieniu, zwłaszcza z

uwzględnieniem sformułowania „w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, o którym mowa w art.77 § 2 kk” (vide: k.958). Analogiczny co do zasady pogląd wyraził także Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 17.05.2005r. (III KK 266/04). Znaczenie czynności procesowej ocenia się bowiem nie według jej formy,

„literalnego brzmienia”, ale na podstawie faktycznej treści złożonego oświadczenia. W postępowaniu odwoławczym - tenże wymóg - oznacza, przy ustalaniu rzeczywistego znaczenia apelacji jako czynności procesowej - konieczność uwzględnienia jej całej treści, a więc nie tylko zapisów zamieszczonych w jej części wstępnej (dyspozytywnej),

co dopiero pozwoli na odtworzenie rzeczywistych intencji jej wniesienia (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16.12.2003r., WK 23/2003 oraz z dnia 14.11.2002r., V KK 216/2002). To ostatnie bowiem, podobnie jak ustalenie

rzeczywistej (nie tylko „nominalnej”) treści zarzutów, ma decydujące znaczenie - stosownie do wskazania zawartego w art.118 § 1 kpk (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15.11.2006r., II KK 178/06). Tak tę sytuację procesową ocenił również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29.04.2003 r.

(vide: II KK 188/2002), podkreślając przy tym, że odmienne w tym względzie stanowisko byłoby przejawem nadmiernego formalizmu.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wymierzył oskarżonemu K. M. za zbrodnię zabójstwa karę dożywotniego pozbawienia wolności. Wymierzono więc najsurowszą karę przewidzianą w polskim kodeksie karnym. Karę niewątpliwie najbardziej dolegliwą i z założenia eliminacyjną. Nie ma więc mowy o jakiegokolwiek pobłażliwości wobec sprawcy tego czynu. W takim wypadku przepis art.78 § 3 kk przewiduje, że skazany nabywa uprawnienie do ubiegania się

o warunkowe przedterminowe zwolnienie dopiero po odbyciu 25 lat kary. Uprawnienia tego nie należy mylić – co zdaje się czynić apelujący – z gwarancją warunkowego zwolnienia po upływie tego okresu. Nikt dzisiaj nie jest w

stanie bowiem przewidzieć, czy po tym czasie, lub kiedykolwiek później, skazany wyjdzie jeszcze na wolność. Artykuł 77 § 2 kk, wprowadzający możliwość kształtowania surowszych ograniczeń do uzyskania warunkowego zwolnienia, niż te wynikające z zasad ogólnych, jest przepisem o charakterze wyjątkowym. Jego interpretacja nie może być więc rozszerzająca. Zastosowanie instytucji określonej w art.77 § 2 kk możliwe jest wtedy, gdy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, przy czym baczyc należy również na to, aby surowsze obostrzenia nie wywołały skutku w postaci de facto całkowitego pozbawienia oskarżonego prawa do warunkowego przedterminowego zwolnienia, co pozostawałoby

w sprzeczności z zasadą humanitaryzmu (vide: art.3 kk). W tym też względzie wiek oskarżonego musi mieć więc znaczenie. Szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w tym przepisie nie może wiązać się wyłącznie z prewencyjnymi celami kary, czy też z okolicznościami określającymi wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, a jedynie tymi, które odnoszą się do szeroko pojętej osoby sprawcy, w tym jego demoralizacji i niepodatności na oddziaływanie penitencjarne, które już w dacie orzekania pozwolą z wysoką dozą prawdopodobieństwa przyjąć, że w okresie 25 lat – jak w niniejszej sprawie – niemożliwe jest takie przeobrażenie skazanego, które warunkowałoby skorzystanie przez niego z omawianej instytucji (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8.11.2007r., II AKA 346/07; z dnia 8.07.2004r., II AKA 139/04; z dnia 27.08.2003r., II AKA 78/03). Należy przy tym pamiętać, że stosowanie ograniczenia przedterminowego zwolnienia przez ustalenie limitu odbycia kary wyższego od przewidzianego ustawą powinno wynikać z okoliczności badanego przestępstwa a sąd orzekający jest zobowiązany przy tym wyjaśnić nie tylko istotę, ale i powody ich zastosowania. Wypada też podkreślić, że zadośćuczynienie swemu poczuciu sprawiedliwości społeczeństwo – a w tym i oskarżyciel posiłkowy – znajduje wyraz w wysokości wymierzonej kary, nie zaś w ograniczeniu warunkowego przedterminowego zwolnienia (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14.09.2005r., II AKA 165/05 oraz w Łodzi z dnia 28.03.2002r., II AKA 32/02). W świetle tych rozważań wywody prezentowane w apelacji nie są przekonujące albowiem odnoszą się w najlepszym wypadku do tych przesłanek, które były już rozważane i odpowiednio uwzględnione przez Sąd Okręgowy w Poznaniu, nie wnoszą zatem żadnej nowej jakości. Pozostałe, takie jak np. nielejalność oskarżonego wobec małżonki czy też jego brak dbałości o rodzinę, chociaż niewątpliwie naganne i zasługujące na potępienie, nie mają przecież znaczenia dla kwestii zastrzeżenia, o którym mowa w art.77 § 2 kk. Trudno także przyjąć jako istotny w tym zakresie argument autora apelacji (s.3), że oskarżony mimo składanych deklaracji nie planował faktycznie samobójstwa. Analogicznie chybiony jest zarzut dot. niezgłoszenia się K. M. na policji

i wzięcia odpowiedzialności za swój czyn. Fakt agresywnych zachowań wobec żony, nadużywania narkotyków, alkoholu, dopalaczy został natomiast

w należyty sposób uwzględniony przez Sąd Okręgowy. Uwaga ta dotyczy także okoliczności czynu czy też uprzedniej karalności oskarżonego

i działania w warunkach recydywy. Sąd I instancji miał także na uwadze niechęć oskarżonego do poddania się terapii w okresie poprzedzającym zbrodnię zabójstwa. Wysoki stopień demoralizacji w/w również nie budził najmniejszych wątpliwości w żadnej instancji. Należało zatem ustalić jaka jest podatność K. M. na ewentualne oddziaływanie penitencjarne. Z tego też powodu sąd odwoławczy skorzystał z opinii biegłych psychiatrów i psychologów sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania. Wynika z nich, że skazany ma poczucie winy a wyniki testów nie wskazują na wysoki poziom tendencji do reagowania agresją (vide: k.469). Z kolei poziom kontroli agresywnych impulsów kształtuje się na średnim poziomie a przyczyn jego zachowania tempore criminis należy rozpatrywać jako skutek odurzenia po zażyciu dopalaczy. Specjalnie na potrzeby postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny zwrócił się także

o opinię o skazanym do Dyrektora Aresztu Śledczego w P. gdzie w/w przebywa i odbywa karę, tak by ustalić jak z perspektywy czasu można ocenić trwający proces resocjalizacji. Z aktualnej opinii z dnia 5.12.2012r. wynika podatność na oddziaływanie wychowawcze podejmowane wobec K. M. (vide: k.982). W ocenie administracji więziennej okazał się on zdolny do podporządkowania się wymogom regulaminowym

i realizacji zadań programowych, przy tym chętny do współpracy

i pozytywnie nastawiony wobec oddziaływań penitencjarnych. W dacie sporządzenia cyt. opinii ma także poczucie winy za śmierć matki. W gronie osadzonych funkcjonuje zgodnie. Dotychczas był jeden raz karany ale i trzy razy nagradzany regulaminowo. Okoliczności te pozostają więc

w sprzeczności z wnioskami apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. Skazany niewątpliwie dopuścił się straszliwej zbrodni za którą wymierzono mu najwyższy wymiar kary. Ustalenia Sądu Okręgowego, że nie zasługuje on na to by żyć wśród ludzi wolnych są ze wszech miar trafne ale dalej idące oczekiwania apelującego nie są uzasadnione. W tej sytuacji uznać należy, że orzeczenie sądu I instancji jest prawidłowe i nie ma żadnych podstaw faktycznych i prawnych by je zmodyfikować w kierunku wskazanym w apelacji.

*****

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny – na podstawie art.437 § 1 kpk – utrzymał w pkt 1 w mocy wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części (w pozostałym zakresie jest on już prawomocny od 30.11.2011r.), nie znajdując jakichkolwiek podstaw do jego zmiany bądź uchylenia do ponownego rozpoznania.

*****

O kosztach obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art.29 ust.2 ustawy z dnia 26 maja 1982r. prawo o adwokaturze (tj. Dz.U. Nr 16, poz. 124 z późn.zm.) i § 1 pkt 1 i 3, § 2 ust.1-3, § 14 ust.2 pkt 5, § 19 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348 z późn.zm.).
Z tego też tytułu sąd zasądził na rzecz adw. M. S. kwotę 738 zł; (w tym podatek VAT).

*****

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art.634 kpk, art.624 § 1 kpk, zwalniając oskarżyciela posiłkowego od ich ponoszenia.

Urszula Duczmal Przemysław Strach Ewa Sikorska-Kryształkiewicz

Maciej Świergosz Henryk Komisarski